

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.



Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. Aut. 517—16.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

TARTALOM:

osgyáni Rónay Károly dr. v. kir. közjegyző. Magyar közjegyzőség megalkotása és fejlődése.

Az okirati kényszer és a jegyzők.

vitéz dr. Barcza Ferenc kir. közjegyzőhelyettes. Mikor kell két óvást felvenni.

Közlemények.

Ankét az igazságügyminisztériumban.

Meghatalmazás közjegyzői okiratban.

A közjegyző felvilágosítási kötelezettsége.

Közjegyzői díjak behajtása.

Ingatlan árverési esetek.

Hagyaték illetékmentessége.

Kihirdetett törvények.

Rendelet.

A kir. bírósági tolmácsok névsora.

Judicatura.

Magyar közjegyzőség megalkotása és fejlődése.

Irta: *osgyáni Rónay Károly dr. v. kir. közjegyző.*

(Folytatás.)

X.

Október 18.-án került a jogász-gyűlés IV. osztálya előtt megvitatásra a napirendre kitűzött és az ügyvéd-közjegyzőségre vonatkozó előbb már közölt tárgy. Előadója Márkus Dezső volt, aki a kérdés megvitatását elég körmönfont beszéddel nyitotta meg. Azon szempontból indult ki, hogy a bíróságok sürgősen szükséges tehermentesítése végett mind azon ügyek, melyek nem tartoznak szorosan véve bírói hatáskörbe, elkülönítenek és más szervre bizassanak. „Nem átalom kijelenteni — mondá — hogy éppen a magyar viszonyokra való tekintettel, arra a jogbizonytalanságra való tekintettel, amely az ingatlanok szerzése körül nálunk lépten-nyomon tapasztalható, arra való tekintettel, hogy nálunk még az anal-

fabetizmus aránytalanul nagyobb, mint másutt és azokra a visszaélésekre, amelyek a községi jegyzők munkálatai körül történnek és aminek megengedését egyenesen erkölcsstelenség volt törvénybe iktatni: elsőrangú közérdek követeli azt, hogy ebben a tekintetben végrevalahára a törvényhozás intézkedjék. . . . Én azon nézetem vagyok, hogy a közokirati kényszert ki kell terjeszteni Magyarországon. . . . A legmesszebb menő közokirati kényszernek vagyok feltétlen híve, nem csak az ingatlanra vonatkozólag, hanem ismerve a judikaturát és azokat a nagy bajokat, amelyek bizonyos magánokiratok helytelen szerkesztéséből keletkeznek, én az összes végrendeleti ügyekre, halálesetre szóló ajándékozásokra, szülők és gyermekek, valamint közeli rokonok közötti mindenféle jogügyletekre és minden analfabeta mindennemű ügyleteire is kiterjeszteném a közokirati kényszert, leginkább az ő jól felfogott érdekükben. . . . úgyszintén a osztály-egyezségeket, úgy amint azt dr. Szécsi Ferenc tisztelt tagtársam is kifejti legújabbán megjelent munkájában, szintén közokirati kényszer alá vonnám. . . . nem látom be, hogy tömeggondnoki tisztet miért ne lehessen nálunk is közjegyzőkre bizni? a holtányilvánító, a megsemmisítő eljárás köréből szintén nagy működési tér nyílik meg a közjegyzők számára.“

A közjegyzőség ezen dicshimnuszát még a következőkkel tetézi :

„ . . . határozottan kijelentem, hogy a közjegyzőség Magyarországon abban a nagy tiszteletben és becsülésben részesül, amely őt joggal megilleti. A közjegyzőség ezen intézmény behozatala óta a legtiszteletreméltóbb működést fejtette ki és senkinek sem juthat eszébe, hogy a közjegyzői funkció egynémelyikét a bizalom hiánya okából akarná másra bizni.“



Eddig e beszéd ellen egy közjegyző sem tehetne kifogást, de csakhamar előkandikált e dicséretök özöne alól a lóláb, kijelentvén:

„de képtelen vagyok megérteni, hogy az ügyvéd és a közjegyző hivatása közt olyan nagy különbség és olyan nagy űr volna, hogy az egységesítés ki legyen zárva. . . . mindenesetre megkövetelném azt, hogy közjegyzőnek csak az legyen kinevezhető, ki legalább is 15 éve ügyvédi gyakorlatot folytatott.“

Beszéde további folyamán világosan az ügyvéd-közjegyzőség megszervezését ajánlja olyképp, hogy minden ügyvéd, aki 15 éven át tulnyomóan polgári jogi gyakorlatot folytatott, megfelelő vagyoni biztosságot nyújt és ügyvédi gyakorlatának egész idejében fegyelmileg büntetve nem volt, közjegyzői hatáskörrel ruháztassék fel. Viszont a 15 éve működő királyi közjegyzők ügyvédi gyakorlat folytatására kapjanak jogosultságot. Ily értelmű külön indítványt is terjesztett elő.

E javaslat ellen elsősorban dr. Charmant Oszkár szólalt fel, akit alapos jogi tudása és szónoki képessége miatt a közjegyzői kar e kérdésben hivatalos szónokául bizott meg.

Hatásos beszédének gondolatmenete az volt, hogy az ügyvédi kar a célba vett ügyvéd-közjegyzőség létesítése esetén sokkal többet veszítene, mint amennyit nyerhetne. Még a hatáskör lényeges kibővítése esetén is, — amely ígéret pedig több, mint három évtized előtt a közjegyzőség bölcsőjébe lett fektetve, — a jóval nagyobb számúnak kontemplált ügyvéd-közjegyzői kar elenyészően csekély jövedelmi többletbe jutna. Ezt statisztikai adatokkal igazolta. De ettől eltekintve a nagyszámú ügyvédi kar csak egy csekély töredékének anyagi sorsán történne lényegtelen javítás, amire pedig semmi szükség sincs, mert az

a kiváló töredék nem szorul a közjegyzői funkciókból eredő mérsékelt jövedelemre, viszont azonban a közjegyzői funkció sokkal inkább meg- és lekötne szabad mozgásában, amiért a szerény jövedelmi többlet közel sem nyújtana kárpótlást. Végelemzésben e mozgalom egy forradalom lett volna, mely mint annyi más, felsegitene egy osztályt és alul hagyná a tömeget, mely érte vérezett. Az ilyen reform egyenesen az ügyvédség nagy többsége, tehát maga az ügyvédség ellen irányulna. A mozgalom mellett felhozott érvek legnyomósabbika a közjegyzői létszám csekély volta s ennél fogva nehezebb hozzáférhetősége, ami azonban a hatáskör rég kilátásba helyezett kellő kibővítése által amugy is megszűnnék. Rámutat továbbá, hogy Németországban is a porosz „Anwalts-Notariat“ az abszolutizmus csökevénye, mely visszanyúl Nagy Frigyesig, aki a perenkivüli eljárás teendőit nem akarta a közjegyzőknek átengedni azon rövid megokolással, hogy: „Weil wir nicht gesonnen sind Die Ausübung von actuum judicarium Privatpersonen zu gestatten“. Kiemeli továbbá, hogy Németországban is kiábrándultak már az Anwalts-Notariatból, továbbá, hogy az ügyvédi függetlenségnek nemcsak jogszolgáltatási jelentősége, de politikai rendeltetése is van, melyet az ügyvédség, amint egész története mutatja, mindenütt fényesen betöltött. Veszedelemes volna egy olyan reform, mely ezt a rendeltetést hátráltatná, képtelenség pedig egy olyan nemzetnél, melynek önállósága korlátozott társadalmi kialakulása befejezetlen és egész kulturája még csak fejlődőfélben van. Végül kifejezést adott azon kedvenc eszméjének, hogy a közjegyzői kar hatáskörének rég kilátásba helyezett kellő kibővítése és annak folytán eszközölhető létszám emelés esetén Magyarország amúgy is gyenge középosztályának lényeges megerősítéséhez járulna hozzá

„egy az egész országot átfogó, művelt, rendet tartó, gazdaságilag és politikailag független társadalmi réteg kialakulása által.“ Végül azt javasolta, hogy a jogászgyűlés e kérdést a napirendről vegye le.

Charmant után dr. Papp József a budapesti ügyvédi kamara elnöke szólalt fel, támogatván Márkus Dezső indítványát.

Utána Hevesi Illés a következő indítvánnyal állott elő: „mondja ki a jogászgyűlés, hogy a kir. közjegyző mostani hatásköre, valamint kibővített hatásköre is ügyvéd-közjegyzőkre ruházandók át a közjegyzői székhelytől távol eső és az ügyvéd-közjegyzőnek megélhetést nyújtó oly helyeken, ahol a nép érdekében a közjegyzői intézménynek a néphez való közelebb vitele szükséges és ahol ezáltal a szerzett jogokkal bíró királyi közjegyző tisztességes létfenntartása veszélyeztetve nem lesz; — másodsor: az ügyvédi közjegyzői rendszernek a mai közjegyzők szerzett jogai sérelme nélkül való behozatala előkészítendő és a jövőben megüresedő közjegyzői állások helyébe megfelelő számú ügyvéd-közjegyzőségek szervezendők; harmadszor: községi és körjegyzők magánmunkálatai eltiltandók, az u. n. megengedett zugirászat megszüntetendő, telekkönyvi jogok megszerzésének alapjául szolgáló iratoknál az ügyvédi vagy közjegyzői kényszer behozandó.“

Ez azonban visszhangra nem talált, hanem az összes indítványok visszavonása után a szakosztály Márkus Dezsőnek ujabban tett következő javaslatát fogadta el:

„Az Országos Jogászgyűlés kimondja, hogy kívánatosnak tartja a bíróságoknak perenkivüli ügyektől lehető nagy mértékben való mentesítését; a szervezeti kérdés tárgyalásába pedig ezúttal nem bocsájtkozik.“

A szakosztály ezen határozatát a következő napon

a jogászgűlés teljes űlése egyhangűlag vita nélkül elfogadta.

Ez a döntés a kérdés lényegét nem iparkodott megoldani, hanem csak fegyversűnetet jelentett.

Október 18-án délután folytatta a közjegyzői kongresszus tárgyalásait.

A napirendre kitűzött 2-ik, az ügyvéd-közjegyzőségre vonatkozó tárgynak előadója Szécsi Ferenc volt, aki a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„A magyarországi kir. közjegyzők kongresszusa az ügyvéd-közjegyzőséget, mint a modern jogfejlődés irányzataival ellentétes jogszolgáltatásunk már intézményesen megállapított korszerű rendjét megbontó és visszafejlesztő, semmiféle közérdek által nem javasolt és csupán az ügyvédi kar túlszaporodása folytán felszínre került eszmét, mely megvalósulása esetében ezt a túlnépesedést még csak fokozná, magát az ügyvédséget pedig legértékesebb erkölcsi javaiban, jelesen szabadságában és függetlenségében megrontaná, ellenzi és bizik abban, hogy mindazok a tényezők, melyekre igazságügyünk érdekei és kulturális haladásunk gondjai bizva vannak, köztük maga az ügyvédség is, fölötté napirendre fognak térni.“

Ezt a kongresszus egyhangűlag elfogadta.

Végűl következett megvitatásra a kongresszuson a napirend 4-ik tárgya: „az ügyvédi kérdés a közjegyzői intézményre való visszahatásában.“ Előadója Róth Zsigmond dr. volt, aki a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„A kir. közjegyzők országos kongresszusa rokonszenvvel kíséri az ügyvédi kar törekvéseit helyzetének megjavítása iránt és azt a meggyőződését fejezi ki, hogy az ügyvédi kar ebbeli törekvésében is, mint egyebekben a magyar ügyvédség nemes hagyományaihoz hű

marad: a kongresszus bizik abban, hogy az ügyvédi kar nem a közszűkséglet, hanem a kar anyagi érdekei által sugallt reformoknak eröltetését, hasznos közintézményeknek hatáskörűk kisajátíthatása végett megsűntetését, mint olyan törekvéseket, melyek a saját méltóságával össze nem férnek és saját, az anyagiaknál még fontosabb erkölcsi lét alapjait ingatják meg, érvényre jutni nem engedi.“

Ez is egyhangűlag elfogadtatott.

A fegyversűnet az ügyvédi és közjegyzői kar között alig 17 évig tartott. Ez alatt lezajlott a világháborű, az összeomlás, két csunya forradalom, a proletárdiktatura és bekövetkezett a trianoni béke az ország megcsonkításával s annak következtében az intelligencia tömeges átözönlése — tehát az ügyvédeké és oly bíráké is, akik itt ügyvédi irodát nyitottak, — az elszakított területekről a megmaradt és elszegényedett kis országba.

Egy pillantás az előbb közölt táblázatra világosan mutatja, hogy mily aránytalanul megnőtt az ügyvédek száma a csonka országban, de legfőképen Budapesten. Az ügyvédi kamarák az ügyvédi nyomorról mindhangosabban panaszkodtak és 1927-1928. évben az ügyvédség intézői a legkomolyabban kezdték mérlegelni, hogy miképpen lehetne az ügyvédségen segíteni.

Az ügyvédi kényszer peres ügyekben már annyira ki van terjesztve, hogy azt tovább kiterjeszteni szinte lehetetlen.

Az ügyvédi díjszabás is a lehetőség szerint fel lett már emelve. A budapesti ügyvédi kamara területén minden egyes perbeli cselekmény díja:

1.000 P értéknél	. . .	45 P
5.000 P „	. . .	108 P
10.000 P „	. . .	170 P

Ugyanezen kamara irányító díjszabása szerint perenkívüli munkálatoknál, különösen szerződéseknél a díj:

500 P értékig	10 %
500—2.000 P	„	5 %
2.000—10.000 P	„	3 %
10.000—50.000 P	„	2 %
50.000—100.000 P	„	1 és 1/2 %
100.000 P értéken felül	1 %

Ezen díjszabás szerint 200.000 P értékről szóló szerződés díja volna 2.915 P, holott a közjegyzői díjszabás szerint csak 561 P 20 f. Telekkönyvi beadványokért az érték 1%-a jár a hivatkozott ügyvédi díjszabás szerint.

További díjszabásemelés tehát lehetetlen. A javulásnak csak két módja kínálkozott. Vagy behozni a numerus clausust, amely eszmének szintén voltak hívei, sőt az igazságügyminiszter is tett oly kijelentéseket, hogy a törvényhozásnak nem lesz más módja a baj orvoslására, mint az ügyvédség számának a szükséghez mért korlátozása. Ez ugyan nem hozná meg az ügyvédség anyagi helyzetének rögtöni javulását, de idő múltán annál egészségesebb állapotot készítene elő.

Az ügyvédség túlnyomó része ezt a megoldási módot, mint a szabad ügyvédkedéssel, tehát az ügyvédi szabadsággal ellenkezőt elutasította. Pedig ez csak üres jelszó, mert a túlzásba vitt szabadság nagyobb rombolást visz véghez, mint az okosan alkalmazott erély, fegyelem és megkötöttség.

Nem maradt tehát megint más út a sóvárgott javulás helyreállítására, mint az ügyvéd-közjegyzőség rendszeresítésének újabb felvetése, de ezuttal az ügyvédi kar a községi jegyzők magán-munkálataival szemben is a leghatározottabban állást foglalt és azon eszmét vetette fel, hogy a községekben ügyvédek neveztesse ki jogtanácsosokul,

akik a község lakossainak jogi ügyeit intéznék, a községi jegyzők hatásköre pedig csupán a közigazgatási teendők elintézésére korlátozhatnák.

Az ügyvédi karban megnyilvánult ezen mozgalmakkal szemben kénytelen volt a kir. közjegyzői kar ismét a legerélyesebben védekezni. Az országos közjegyzői egyetlet tehát az 1929. június 9.-én Szegeden megtartott vándorgyűlésének egyetlen tárgyaúl, — az ügy fontosságát tekintve, — az ügyvéd közjegyzőség kérdésének megvitatását tűzte ki jeles tagjának, dr. Holitscher Szigfridnek beküldött indítványa értelmében.

Dr. Holitscher Szigfrid a vándorgyűlés megvitatása alá terjesztett memorandumában igen alaposan és kimerítően megvilágította az ügyvéd közjegyzőség rendszerezésének helytelen, céltalan, sőt káros voltát. Úgyesen és röviden csoportosította egyrészt mindazon érveket, amelyeket 18 év előtt dr. Szécsi Ferenc és dr. Charmant Oszkár a fent előadottak szerint előhoztak és különösen kiemelte azokon felül azon következetlenséget, hogy az az ügyvédi kar, amely a numerus clausus ellen a szabad ügyvédség és az ügyvédi kar függetlenségének hangoztatásával tiltakozott, nem fél attól az össze nem mérhető befolyástól, amelyet a kormány az ügyvédi kar kebelében az ügyvéd-közjegyzőség privilégiumának osztogatásával nyerne? Kidomborította, hogy a közhitelességi ügykör csak egy különösen ennek ellátására államilag kirendelt és e célból megfelelő értelmi, erkölcsi és anyagi garanciákkal bíró és fokozott fegyelmi és vagyoni felelősségnek alávetett testület láthatja el s ennél fogva a közjegyzői intézménynek a szabad ügyvédséggel ellentétben a zárt testületi rendszer, a korlátolt létszám és az állami kinevezés egyik leglényegesebb előfeltétele. Az 1870. évi első magyar jogászgyűlés igen helyesen mondotta ki, hogy

ahhoz, hogy az életbe léptetendő közjegyzői intézmény magas hivatásának megfelelőhessen, szükséges, hogy a közjegyzői állást ne lehessen összekapcsolni az ügyvédi állással, kidomborította továbbá, hogy az ügyvéd — hivatásának természetéből folyólag — akkor sem fogja tudni levetni és felfüggeszteni az egyik fél mellett való ügyvédi pártosságot, amikor, mint közjegyző, vagy akár csak mint okiratszerkesztő jár el. Viszont a pártatlanság a közjegyzőnek szükségkép második természetévé válik és egész vérmérsékletét befolyásolja. Ami a képességet illeti, nem vonható kétségbe, hogy az ügyvéd is képes lesz bizonyos, aránylag tén nem is hosszú gyakorlat után, a közjegyzői teendőket ellátni. Azonban a jogász tevékenység terén sem lehet tagadni a munka megosztás előnyeit. A közjegyzői tanúsításoknál mindenek előtt legnagyobb jelentőséggel bír bizonyos alaki szabályok szigorú megtartása és nagymérvű rutin megszerzése. A közjegyző ugyanis, aki előtt rendszerint halaszthatlan tanúsítás, vagy okirat szerkesztés végett jelennek meg a felek, nincs abban a helyzetben, hogy úgy mint a bíró és ügyvéd az illető kérdés körül előbb hosszú tanulmányokat folytasson, hanem tudását úgyszólván készen kell rendelkezésre tartania és minden hosszabb meggondolás nélkül kell elkészítenie az okiratot, melyet a francia nyelv jellegzetesen „minute“-nek nevez. Ezt a gyakorlatot az, aki ügyvédből közjegyző lett, természetesen idővel épp úgy elsajátíthatja, de az ügyvédi és közjegyzői egyidejű gyakorlat arra módot nem ad. A közjegyzői díjszabás is, mely a közjegyzőknél az ügyek nagyobb száma miatt ma még lehetséges, kérdés, hogy fentartható-e az ügyvéd-közjegyzőknél. Kétféle díjszabás pedig nem lehet. Azok a követelmények tehát, melyeket a jogkereső közönség a közjegyzőséggel szemben támaszt, az ügyvédeknel nem

találhatnak ugyan ilyen kielégítést. Minthogy pedig tekintélyesebb ügyvédek közjegyzői funkcióval való megbízásra reflektálni nem fognak, hanem csak kellő praxissal nem bíró, csekélyebb képességekkel rendelkező kezdő, vagy megrokkant, szóval rászoruló ügyvédek: előrelátható, hogy a közjegyzői díjakat megtakarítani kívánó bankok ügyészi osztályában és nagyforgalmu ügyvédi irodákban fognak, mint egyszerű fixfizetéses alkalmazottak elhelyezkedni s ott mindenben első sorban munkaadójuk érdekeit szolgálni.

Elfogadásra ajánlott pedig oly határozati javaslatot, mely szerint a vándorgyűlés az ügyvéd közjegyzőség által a közhitelesség ügyének veszélyeztetését látja, ellenben az ügyvédi infláció bizonyos állandó levezetésével az ügyvédi kérdés megoldásához hozzájárulhatna a közokirati kényszernek oly méretű kiterjesztése, mely a közjegyzői állások szaporítása esetén is a közjegyzői irodáknak jövedelmezőségét emelné. A közjegyzői intézmény végre elvárhatja, hogy megkapja azt a létfeltételét képező állandóságot és stabilitást, melyet régóta nélkülöz.

A vándorgyűlés ezen memorandumot és határozati javaslatot egyhangúlag elfogadta s azt a következő napokban nagyobb küldöttség által az igazságügyminiszternek beterjesztette, aki a küldöttséget megnyugtatta, hogy a közjegyzői intézmény létfeltételeinek aláadását nem fogja megengedni.

(Folytatása következik.)

Az okirati kényszer és a jegyzők.

Jankovich Béla volt vallás- és közoktatásügyi miniszter Fejér vármegye törvényhatósági bizottságához az alábbi indítványt nyújtotta be, amelyet a múlt év december 16-án tartott közgyűlés el is fogadott s amely megfelelően elhatározta, hogy a kormányhoz feliratot, a társ-törvényhatóságokhoz pedig hasonló állásfoglalás céljából megkeresést intéz.

A kapcsolatos kérdések lényegét illetően meglehetősen tájékozatlanságot eláruló s inkább hangulatkeltő frázisokkal operáló indítvány szó szerint való szövege a következő:

„Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Három éven belül két ízben készült törvényjavaslat az okirati kényszerről másodízben az „egyes jogügyleteknek kötelező írásba-foglalásáról és az ezzel kapcsolatos rendelkezésekről“ címen. Az első javaslatot visszavonták, a másodikat ez év október 21-én a képviselőház igazságügyi bizottsága átdolgozás végett visszaadta az igazságügyi miniszteriumnak. A javaslatok célja a nyomorban levő ügyvédek és közjegyzők megsegítése, eszköze és lényege a községi jegyzők perenkívüli eljárásban való közreműködési jogának széleskörű korlátozása, illetve teljes megszüntetése.

Nem lehet elvitatni, hogy e javaslattal a jelzett kiváló jogászi osztálynak anyagi érdekeit óhadják előmozdítani. Nagy kérdés azonban az, egyrészt vajjon ez eszköz alkalmas-e a kitűzött cél elérésére, másrészt pedig, vajjon jogos-e ilyen osztályérdek előmozdítása az általános szociális érdek rovására?

Eddigélé közokirati kényszer jobbára csak házastársak közötti szerződéseknél és hagyatéki eljárásoknál volt kötelező, ha azt egyéb örökösödési okira és szerződésre, osztályegységére, ajándékozási és örökbefogadási ügyekre, esetleg telekkönyvi beadványokra is kiterjesztjük, amint azt a jelzett javaslatok tervezik, ezzel megdrágítjuk az illető feleknek ilyen jogügylet létrejöttét. Minthogy pedig ujabban ilyen ügyleteket nem annyira az arra fordított szellemi munka arányában, mint inkább a szerződésben foglalt értéktárgyak arányában honorálják, ennek tulajdonképp az az eredménye, hogy az érdekelt fél elesik a hagyatéki vagy ajándéktárgy egy részétől és azt helyette a közbenjáró ügyvéd vagy közjegyző

kapja meg. Ez elsősorban sérelmes olyan felekre nézve, akik maguk is jogi képzettséggel bírnak és az okiratot ugyanígy megszerkeszthetik. Sőt mezőgazdasági ügyleteknél további nagy hátránya az, hogy e téren jogászaik nincsenek kellőleg tájékozva és mezőgazdasági ügyletek megkötésére csak akkor valóban képesítettek, ha e téren saját maguk külön tapasztalattal bírnak. Ily módon a körültekintő gazda a jövőben is kénytelen lesz nem csak kivenni részét az okirat megszerkesztésében, hanem egyuttal megfizetni olyan munkát is, amely kizárólag alaki természetű. Ilyen esetben az okirat értéke után szedett díj tulajdonképpen nem más, mint megadóztatása az illető félnek a jelzett jogászi osztály javára, amelyért a fél ellenértéket alig kap. Mi lesz az értéke a magasabb szellemi kiképzettségnek, ha azt az illető még saját ügyeinek elintézésénél sem tudja felhasználni?

Ennél azonban még súlyosabb lesz a helyzete a falusi lakósnak, amelynek jogügyletei majdnem kizárólag mezőgazdasági természetűek. E falusi lakósnak mondhatni évszázados joga, hogy jogügyletét a falusi jegyzővel foglaltassa írásba, azzal a jegyzővel, kit megtalál falujában, kihez egy és ugyanazon ügyben többször is ellátogathat minden költség és fáradság nélkül és akinek belügyminiszteri jóváhagyás mellett vármegyei szabályrendelet írja elő a mérsékelt munkadíjat. E mellett a jegyző állandóan falun és mezőgazdasági érdekkörben élve, gyakorlati szempontból jobban ért ilyenmű ügyletek megítéléséhez és abban való tanácsadáshoz, mint olyan ügyvéd vagy közjegyző, aki állandóan városban vagy vidéki központban tartózkodik és akinek képzettsége inkább kereskedelmi, mint mezőgazdasági ügyekre terjed ki.

Emellett felhozható még a magyar falusi nép konzervatív gondolkodási módja. Hosszú időn át megszokta, hogy minden apró-cseprő bajában a faluban lakó jegyzőhöz fordul, aki neki ingyen tanácsadója, támasza és olcsó munkása. A népelet ilyen szükségleteinek kielégítése hívta életre a jegyzői intézményt, amely annak dacára, hogy sokszor népszerűtlen feladatot teljesít, mégis mély gyökeret vert a népeletben. Hivatásának gyakorlása által a jegyző és a nép között olyan szorosabb viszony fejlődik, amelynek ereje képessé teszi a jegyzőt arra, hogy a törvényeket átültesse a falusi életbe és ily módon zökkenés nélkül teljesítse az államélet gyakran nehéz és kényes feladatait.

Tekintetbe véve a felsorolt indokokat a jegyzők magánmun-

kalkodási jogának minél szélesebb körben való fenntartása a nép érdekében azért is indokolt, hogy valójában csekély díjazásért végzik e feladatot. Ezzel szemben az ügyvédek és közjegyzők ugyane munkát nem végzik és nem is végezhetik olyan olcsón, mint az előbbiek, ezeknek munkadíja a legkisebb eltérést említve négyszer, ötször, sőt még ezen felül is felülmulja a jegyzői munkadíjakat. Ez esetben is tehát a magasabb munkadíj kivetése nem más mint megadóztatása a kiscgazdának az illető érdekelt osztály javára, minthogy ugyanezt a munkát a jegyző eddig is legalább is úgy el tudta végezni, mint az ügyvéd. Feltéve, hogy a jegyzőket kárpótoljuk a magánmunkálati jogok megvonása esetén az elvesztett jövedelemért, ki kárpótolja a falvak lakosságát ezért a költség többletért, amely e jog megvonása folytán nyakukba szakadt? De ez a költségtöbblet nem csak a magasabb munkadíjban jelentkezik, hanem még fokozza azt az ügyvédek és közjegyzők székhelyére való ismételt utazási költség, továbbá az utazás által okozott munkamulasztás ellenértéke, ami együttvéve tekintettel a falusi nép jogügyleteinek szerény értékére, tetemesen emelni fogja a kiadások százalékos arányszámát. Előreláthatólag mindez csak fokozni fogja a kiscgazda terheit, ezt tenni pedig végzetes hiba ma, amidőn a mezőgazdaság válságos napokat él, amidőn a falusi nép egy része a nyomorral küzd és mikor a kormány maga kénytelen a nehéz közterheken könnyíteni. Mind erre való tekintettel csak azt mondhatjuk, hogy a jogászai osztály érdekeinek ilyen uton és módon való előmozdítása ellenkezik a jólfelfogott szociális érdekekkel és az a mai napokban sokszor hangoztatott demokratikus elveknek sem felel meg. Ha ehelyett a kormány a szűkölködő ügyvédek egy részét jogi munkálatok előkészítésére beosztja a bíróságokhoz és ezzel lehetővé teszi azt, hogy a peres eljárások menete meggyorsíttassék, amelynek szükségére a kuria nagyérdemű elnöke újévi beszédében reámutatott, ezzel nemcsak az ügyvédek baján fog tudni segíteni, hanem egyuttal az igazságszolgáltatás színvonalát is emelni fogja, ami által a gazdasági és szociális érdekek is jobban biztosítva lesznek, mint eddig voltak.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Miként a bevezetésben előadtam az okirati kényszer javaslata nem került le a napirendről, átdolgozás végett van visszaküldve az igazságügyi miniszteriumba, számítani lehet reá, hogy új alakban fog megjelenni az országgyűlés színe előtt. Az előadottakban kifejtettem azt, hogy az minő

káros a gazdákra és különösen milyen terhes a falvak lakosságára. A törvényhatósági bizottság a falvakból álló vármegyének törvényes képvisellete. *A falu baja a vármegye baja. A falvak hagyománya a vármegye hagyománya.* Nincs kétségem tehát abban, hogy a Tekintetes Törvényhatósági Bizottság felismerve a falusi népesség jólfelfogott érdeke és ősi hagyománya ellen az okirati kényszerben jelentkező veszélyt, törvényes hatáskörében segítségére siet a falvaknak és elfogadja, amire tisztelettel kérem az alábbi indítványomban:

Határozza el a törvényhatósági bizottság, hogy felir a magyar királyi Kormányhoz és feliratában kéri, hogy egyrészt a közokirati kényszer intézményét, másrészt a községi jegyzőknek a hagyományos szokásokon alapuló és törvénnyel és miniszteri rendelettel szentesített magánmunkálati jogát érintetlenül hagyni és azzal ellentétes törvényjavaslat szerkesztését mellőzni méltóztassék. Határozza el a tekintetes Törvényhatósági Tanács azt is, hogy ezt a határozatát az ország valamennyi vármegyéjének megküldi pártolás és hasonló határozathozatal végett.

Rácalmás, 1929. december hó 9-én.

Hazafias tisztelettel:
Jankovich Béla s. k.

Ahány indok van felsorakoztatva az indítvány mellett, annyi a tévedés, ami pedig nincs benn az indítványban, az a komoly érvek egész légiója, amely a jegyzők magánmunkálati „jogosítványának” további fenntartása ellen szól. Az indítvány tarthatatlansága a gyakorlati jogászok előtt kétségen felül áll s hogy mégis közöltük az egész indítványt szó szerint való szövegében, ez csupán azt a célt szolgálja, hogy a vidéki törvényhatósági bizottságok közjegyző tagjai e tekintetben teljes tájékozottsággal birjanak s módjuk és alkalmuk legyen a kérdést alaposan előkészítve lehetőleg megakadályozni azt, hogy a többi törvényhatóságok e kérdésben Fejér vármegye bizottságához hasonló tarthatatlan álláspontra helyezkedjenek s hasonló határozatokat hozzanak. Erre a törvényhatósági bizottsági tag közjegyzők figyelmét nyomatékosan felhívjuk.

Az indítványnak csupán néhány kirívó részleteivel röviden foglalkozni mégis indokoltnak találjuk. Így első sorban is meg kell állapítanunk, hogy az okirati kényszerről szóló törvény-

javaslat benyújtása az ügyvédekkel és közjegyzőkkel szemben nem karitatív célt szolgál, hanem azt a jogbiztonság és a preventív jogvédelem nagy fontosságú érdekei tették indokolttá. E téren végez szörnyű pusztítást a jegyzők magánmunkálata, amely nem törvényes, csupán túrt jogosítvánnyal szemben való védekezés a falu népének is elsőrangú igazságszolgáltatási érdeke. Azok a kártételek, amelyek a jogilag nem képzett jegyzők e téren a falu népének okoznak, távolról semaequi valensei annak a kis költségtöbbletnek, amit a vidéki központok, vagy városokban lakó jogképzett egyének felkeresése a falu népére jelent. A mezőgazdasági vonatkozás a jogkérdések meritumát nem érinti s így az ily természetű ügyletek „különleges“ jogi képzettséget nem igényelnek. Hogy a jegyzők olcsón, vagy pláne ingyen dolgoznának, ez elsősorban is a valóságot nem fedi, másodsorban is ezt az olcsó, vagy ingyen munkát a felek az annak következményeként jelentkező perekben legalább is utólag elég drágán fizetik meg. Az igazi socialis szempont tehát az, amit a benyújtott törvényjavaslatok is képviselnek, hogy a jogkereső közönség jogügyleteivel jogilag járatlan, túrt zugírászatot üző községi jegyzőknek ki ne szolgáltatassék s oda utaltassék, ahol a megfelelő elintézéshez szükséges jogi előképzettség és jártasság megvan.

Mikor kell két óvást felvenni.

Irta: *vitéz Dr. Barcza Ferenc*
kir. közjegyzőhelyettes.

A gyakorlati életben nem sűrűn fordul elő, hogy egyugyanazon váltó óvatolásánál két vagy több óvás vétessék föl. Mivel pedig elsősorban az óvatoló személynek anyagi, de erkölcsi érdeke is az, hogy az óvás, illetve óvások jól véteessenek föl, érdemes ezen ritkábban előforduló váltójogi cselekményekkel foglalkozni.

Mielőtt felsorolnám azokat az eseteket, midőn ugyanazon váltóóvatolásánál két vagy több óvást kell felvenni, meg kívánom állapítani, hogy ezen két, vagy több óvás egyugyanazon oklevélbe foglalható-e?

A váltótörvény 100 §-a azt mondja: „Ha ugyanazon váltójogi kötelezettség teljesítése több személytől követelendő, a többszörös felszólítások egy óvási oklevélbe foglalhatók.“

A törvényhozó azért nem irt elő határozott utasítást, a fenti esetben sem, az egy óvási oklevél kiállítására s csak azért mondja azt, hogy „foglalható“, mert gondolt arra, hogy elő fog fordulni az, midőn különböző helyen a különböző időben felvett óvást a felvevő személy, a nagy időköz miatt, külön óvási oklevélbe kénytelen foglalni. (Például: Midőn a szükségbeli utalványozottak más és más helyen laknak, vagy a kezes másutt lakik, mint az elfogadó).

Mint fentebb látni, a V. T. 100 §-a ugyanazon váltójogi kötelezettség teljesítéséről beszél. Ugyanazon váltójogi kötelezettség teljesítése alatt mit kell érteni? Szerintem ugyanazon váltójogi kötelezettség teljesítése alatt a törvény a váltónak vagy elfogadását, vagy kifizetését, vagy kiadását érti. Ha ugyanazon váltó alapján több személytől kell kérni elfogadást, vagy fizetést, halmozásról beszélünk és pedig ezt személyi halmozásnak nevezzük. Ha azonban ugyanazon váltó alapján elfogadást és fizetést, vagy kiadást s fizetést különböző személyektől kell kérni, (kiadást s elfogadást különböző személyektől fogunk kérni, mert nem fogja a hitelező az intézvényezett az eredeti példány őrzésével megbízni), személyi és tárgyi halmozás áll elő.

Tehát ha különböző tárgyú kötelezettség teljesítésére különböző személyhez, ugyanazon váltó alapján intézek felhívást, ezen különböző tárgyú felhívások külön óvási oklevélbe foglalandók, mert ellenkező esetben az óvatolás szabálytalan, noha esetleg megvolna a lehetősége a két óvási cselekménynek egy óvási oklevélbe leendő foglalására. (Például: A másodlat [másolat] birtokosának a gondviselő az eredeti példányt nem adja ki s a másodlatra [másolatra] az intézvényezett elfogadást, fizetést megtagadja. V. T. 73 és 76 §§.)

Az új váltótörvény e tekintetben lényeges eltérést mutat a mostani (a régi) váltótörvénnyel szemben, mert az új váltótörvény 91 §-a megengedi egyugyanazon óvási oklevélbe a személyi és tárgyi halmozást.

Azonban az érvényben levő váltótörvény sem tiltja ugyanazon személyhez intézett különböző tárgyú felhívásoknak egy óvási oklevélbe való foglalását. (Például: Ha az intézvényezett a váltót

nem fogadja el, esetleg a váltó nála nyomban bemutatandó fizetés végett is. Előfordulhat ez az eset a látra szóló váltóknál. [31, 53 §§.] Telepített váltónál is előfordulhat, hogy a váltóbirtokos a megrendelt elfogadás megtagadására azonnal lejárítja a váltót, mikor is nyomban bemutatandó a váltó az intézvényezettnél, a 41 §-ban meghatározott visszkereseti jogok gyakorolhatása miatt.)

De van eset, midőn ugyanazon személyhez intézendő különböző tárgyú felszólítás egy óvási oklevélbe nem foglalható. (Például: Ha a gondviselő ép a szükségbeli utalványozott is. Ezen esetben két óvási oklevelet kell kiállítani. Egyiket arról, hogy a gondviselő az eredeti váltó kiadását megtagadta s a másik óvásban meg kell állapítani, hogy a másodlatot [másolatot] az intézvényezett nem fogadta el, arra fizetni nem akar. Ezen eredménytelen bemutatás után vissza kell menni a gondviselőhöz, mint szükségbeli utalványozotthoz [61 §.] s ott is a váltót elfogadás, illetve fizetés végett be kell mutatni s el nem fogadás, illetve fizetés megtagadása esetén az óvást fel kell venni.)

Előfordulhat az az eset, midőn ugyanazon váltójogi kötelezettség teljesítésére több személyt kell felszólítani s ezen felszólításokat nem lehet egy óvási oklevélbe foglalni. (Például: A váltót a Gödöllőn lakó intézvényezettnél kell bemutatni elfogadás végett s ezen elfogadás megtagadásáról az óvást ki kell állítani, mert a szükségbeli utalványozott Kispesten lakik, akinél a váltó a 61 §-szerint ugyancsak bemutatandó. Ugyan ez az eset a 60 § szerint a fizetés megtagadása esetében is.)

Az alábbi felsorolásnál a jelentősebb eseteket sorakoztatom föl és szándékosan nem választottam el az egyenes és visszkereseti váltójogok érvényesítésére szükséges óvások megjelölését, mert az óvás szempontjából közömbös, hogy mily kereset érvényesítésére szolgál. Közömbös, mert akár egyenes, akár visszkereseti jogok érvényesítéséhez vesszük fel az óvást, csak ugyanazon alakszerűséghez van az kötve. A szakember, amint az óvást fel akarja venni, vagy az óvást vizsgálja, rögtön látja, hogy melyik részében egyenes s melyik részében visszkereseti jogok érvényesíthetőségét célozza az óvás. Azonnal észre veszi, hogy a saját váltó kibocsájtója, idegen váltó elfogadója, a névbecsülő elfogadó s ezek kezesei elleni óvás az egyenes váltókereseti jogok, az idegen váltó kibocsájtója, a forgatók s ezek kezesei elleni óvás pedig a visszkereseti jogok érvényesíthetőségére szolgál.

Két óvást kell felvenni:

1., Látra szóló váltónál először lát, illetve keltezés megtagadása, illetve elmulasztása végett, másodsor a fizetés megtagadása miatt, (31 §.),

2., a lát után bizonyos időre szóló váltónál. Ha az intézvényezett a váltót nem fogadja el, vagy elfogadja, de nem keltezi a bemutatást, fel kell venni az óvást s ezután a másik óvást a lejáratkor kell felvenni, amennyiben fizetés nem történik. (17, 19, 41 §§)

3., telepített váltónál, ha az elfogadás végetti bemutatás meg van rendelve s az intézvényezett a váltót nem fogadja el, mikor is a 41 §-nak megfelelőleg fizetés végett is be kell mutatni, az intézvényezettnél a telep helyén, ha ő nem található ott a telepesnél.

4., telepített váltónál, ha az intézvényezett megtagadja a megrendelt elfogadást s a szükségbeli utalványozott sem fogadja el a váltót. (56 §.)

5., a telepített saját váltónál, ha a telep helye ki van jelölve s sem a telepes, sem a kibocsájtó nem fizet.

6., a névbecsült váltónál, ha az elfogadó s a névbecsülő megtagadja a fizetést. (60, 61. §§.)

7., ha a kezes visszkereset alatt állóért vállalt kezességet s sem az elfogadó, sem a kezes nem fizet. (68. §.)

8., ha több szükségbeli utalványozott van, mindeniknél be kell mutatni a váltót elfogadás végett, (56. §) ha netalántán egyik sem fogadja el a váltót s fizetés végett annál a szükségbeli utalványozottnál, akinek a váltón megjelölt lakhelye, a váltón megjelölt fizetési hellyel azonos. (61. §.)

9., ha a váltóban két vagy több fizetési hely alternative olyképpen van megjelölve, hogy mindegyik fizetési helyen különböznek a személyek is, úgy mindegyiknél be kell mutatni a váltót fizetés végett.

10., ha az elfogadó ellen sikertelenül vezetett végrehajtás, biztonság hiánya miatti biztosítási visszkereset indításához óvással kell igazolni, hogy az elfogadó biztosítékot nem adott s óvással kell igazolni, hogy a szükségbeli utalványozottak közül a váltót egyik sem fogadta el.

11., váltó másodlat (másolat) alapján elfogadás hiánya miatt biztosítási, fizetés hiánya miatt fizetési visszkereset indításához óvással kell igazolni, (amennyiben a másodlaton [másolaton])

kíttunik, hogy ki az eredeti példány gondviselője) hogy az eredeti példányt a gondviselő nem adta ki s óvással kell igazolni, hogy a másodlatra (másolatra) elfogadás, illetve fizetés nem teljesített. (72. 73. 76. §§.)

A 2. 8. 10. 11., pontok alatt személyi és tárgyi halmozást látni s ezen esetekben az óvások érvényessége két óvási oklevélbe leendő foglalásától függ.

A V. T. 101 §-a azt mondja: „Az óvatoló személyek kötelesek az óvást a váltóbirtokosnak, vagy meghatalmazottjának eredetben *haladéktalanul* kiadni.“ Tehát az óvatoló személy nem várhat napokig az óvási oklevél kiállításával, mert ezt a törvény szigorúan tiltja. Nincs sehol a váltótörvényben az, hogy az óvatoló jogosított lenne két vagy több felszólítást egy óvási oklevélbe foglalni, noha azokat nem egy, hanem mondjuk két nap alatt tudta csak a kötelezettekkel közölni. Az említett 101 §-ból s a közjegyzői törvénynek a közjegyzői okiratok kiállítását szabályozó rendelkezéseiből az ellenkezőre lehet következtetni.

De egyébként is tanácsos az első személynél felvett óvást okiratba foglalva elvinni a következő váltókötelezetthez, mert ha ezen második eleget tesz a felszólításnak, mint a 63 §-a elő írja, joga van, a váltó és az óvásioklevél kiadását követelni teljesítése ellenében. Ez pedig azt jelenti, hogy addig nem fizethet, míg neki a váltó és óvás, vagy csak az óvás át nem adható.*

Közlemények.

Ankét az igazságügyminisztériumban. *Zsitvay Tibor* igazságügyminiszter az okirati kényszer és a polgári törvénykezés egyszerűsítése tárgyában elkészített törvényjavaslatai megbeszélésére értekezletre hívta össze az ügyvédi és közjegyzői kar képviselőit.

A miniszter személyes elnöklete alatt f. é. február hó 13.

*Megjegyezzük, hogy nem mindenben osztjuk a cikkíró álláspontját. Az eszmék tisztázása végett azonban helyénvalónak tartjuk ez egyébként figyelemreméltó cikk közlését. Szerk.

napján megtartott, igen népes értekezlet behatóan foglalkozott mindkét törvényjavaslattal s valószínű, hogy az értekezleten elhangzottak megfontolása után bizonyos vonatkozásokban átdolgozott javaslatok nemsokára a törvényhozás elé kerülnek.

Meghatalmazás közjegyzői okiratban. A Közjegyzői Közlöny XXVIII. évfolyamának (1929 évi decemberi szám) „Meghatalmazás közjegyzői okiratban“ cím alatti megállapításra engedjék meg nekem, hogy észrevételeim a következőkben tehessem meg.

Nem értek egyet a cikk írójával egyik kérdésben sem. Szerény nézetem szerint a közjegyző az ügyfelek kérelmére az okiratban a saját meghatalmazását tartalmazó nyilatkozatot beviheti anélkül, hogy evvel a közjegyzői rendtartásban lefektetett elvekkel ellenkezésbe jönné, — másrészt ez esetben a meghatalmazási, illetve megbízási nyilatkozat után külön illeték nem minden esetben róható ki.

Az ügyfél azzal az indokolással, hogy hosszabb időre elutazik s mert az ügylettársa kijelentéseiben meg nem bizik, az ügyletet csak úgy hajlandó megkötni, ha a szerződés egyik feltételként szerepel az a megállapodásuk, hogy az ügylet lebonyolításával az eljáró közjegyző bizatik meg s hogy az okiratról csupán egy példányban kiállítandó hiteles kiadvány alapján az ügylet telekkönyvi keresztülvitelét is az eljáró kir. közjegyző eszközölje egy általuk az okiratban megállapított későbbi időpontban.

Kérdem, van-e valamely oly kérelem ügyfelek eme megállapodásában, ami nem volna teljesíthető. Szerény nézetem szerint nincs. A közjegyzői rendtartás 49. §-ának a. pontját és d. pontját nevezi meg cikkíró úr olyanokként, amelyek e megállapodásnak az okiratba felvételét megakadályoznák.

A rendtartás 49. §. a. pontja szerint a közjegyző nem járhat el olyan ügyben, amelyben személyesen érdekelve van. Az érdekeltség itt csak úgy magyarázható, hogy a közjegyző nem vehet fel okiratot olyan ügyben, amelyben mint ügyfél és pedig akár saját ügyében, akár mint megbízott szerepel, — amelyben tehát mint szerződő, vagy nyilatkozatot tevő ügyfélként érdekelt. A jelen esetben azonban nem erről van szó, mert itt a közjegyző az ügyletben részt nem vesz, abban nem ügyfélként, hanem az ügyletet lebonyolító közös megbízottként szerepel, hogy a törvény szavával éljek (59. §.) „közreműködésre felkérve“. Ez a meg-

bizotti viszony az egyéb általános rendelkezések mellett a rendtartás 55. §-ában nyert szabályozást, amely szerint a közjegyző jogosítva van, hatóságokhoz általában és nem peres ügyekben bíróságokhoz beadványokat intézni. Ez a megbízás egyébként az 56. §. szerint meg nem tagadható. Nem hinném, hogy közreműködését azon címen tagadhatná s tagadná meg a közjegyző, hogy a nyilatkozatnak okiratba foglalása a törvénnyel (közjegyzői törvény) ellenkezik.

A fentiek alapján felvetem tehát a kérdést, érvényes lesz-e az okirat, mint közjegyzői okirat, a feleletem az, hogy az okirat érvényes, mert a rendtartás 68. §-ának egyik pontjába sem ütközik a rendelkezés, sőt az a fegyelmi vétségek között sincs felsorolva. (1886. VII. 42. §.)

Ami a 49. §. d. pontját illeti, én ezt a szakaszt úgy magyarázom, hogy a megbizotti minőség a közjegyző tevékenységének megkezdése előtti időből kell, hogy származzon, ha ez vitatható lenne is, kétségtelen, hogy a megbizotti minőségének az ügylet megkötése előtt már fenn kellett forognia, — de semmiesetre sem hozható kapcsolatba azzal a megbízással, amelyet az ügylet kötéskor ruháztak a felek az eljáró közjegyzőre; — amit egyébként a vonatkozó törvényhely szava „közreműködött“ is igazol.

Annak feltevésében, hogy bizonyára lesznek aggodalmaskodók, akik a közjegyzői hivatás erkölcsi érzületével találnák ezt összeférhetetlennek, kérdem tőlük, vajjon miként tartják helyénvalónak azt az állandó gyakorlatot, hogy adásvételi szerződések kötéskor a tehertételek kifizetésével bizzák meg az ügyfelek az eljáró közjegyzőt s hogy az erre vonatkozó megbízást az okiratba foglalják. Ez a megbízás semmiben sem különbözik a vitatott meghatalmazástól. Semmit sem változtat ezen a tényen az, hogy az előbbi megbízás alapján a letétről külön jegyzőkönyvet vesznek fel, minthogy a később adott meghatalmazás is lényegileg azonos az okiratba foglalt megbízással.

A fent hivatkozott példa dönti el nézetem szerint az illeték kérdését is. Ezt a kérdést az illetéktörvény 54. §-a szabályozza.

Az 54. §. azt mondja ki, hogy ha ugyanazon okiratba oly különböző jogügyletek foglaltatnak, amelyek a főügyletnek egymással összefüggő alkatrészei, úgy azok külön illeték alá nem esnek. Ugyanezen törvényszakasz második mondata megállapítja, hogy össze-

függőnek kell tekinteni az oly kikötéseket is, amelyek a főügyletbeli kötelezettség teljesítésének biztosítására szolgálnak.

Nagyon kézenfekvő, hogy azon meghatalmazás, mely az eljáró közjegyzőt bízta meg az ügylet telekkönyvi keresztülvitelével, a felek akaratából az ügylet lényeges feltétele lehet, mert a szerződő felek valamelyike vagy mind a kettőjük csak azon esetben kötik meg az ügyletet, ha annak telekkönyvi keresztülvitelét eljáró közjegyző eszközli. Ebben az esetben ennek az ügyletnek összefüggő alkatrésze a megbízás s így az okiratba foglalt meghatalmazás, illetve megbízás nem esik külön illeték alá. Miután pedig a felek a megkötött szerződés feltételei tekintetében nem kötelesek annak fontosságát kiemelni, sem pedig indokolni azt, hogy valamely rendelkezést miért vesznek fel az okiratba, azon jognyilatkozat tehát, amely egyszerű megbízást tartalmaz, olyannak tekintendő, mint amely az ügylettel összefüggő mindaddig, míg magából a szerződésből ennek ellenkezője meg nem állapítható. Ez adja meg egyúttal a választ is, e szerint tehát az okiratba foglalt meghatalmazás csak akkor tekinthető meghatalmazási bélyegilleték alá eső önálló jogügyletnek, ha annak különálló ügyleti mivolta magából az okiratból kitűnik.

Nem akarnék senkit megbántani, de bizony ma az a gyakorlat, hogy minden illetékköteles, amire az illetékkötelezettség valamely úton ráhúzható. Nem mindig szivlelik meg ugyanis az illetéket kirovó hatóságok azt a tanácsot, amelyet László az ő Bélyeg és illetéktörvények és szabályok magyarázata című könyvének az illetékszabályok 54. §-ához (I. jegyzet 4. bekezdésében) intéstül felhoz: „Ennek a §-nak téves alkalmazása folytán a felek gyakran jogtalan előírásokkal terheltek. Ezáltal nem létező ügyletek kötetnek, vagy a létező ügyletek elferdítettnek.“ Nem a mindenáron való illetékezés a lényeg, hanem az, hogy a felek a jogszerű illetékekkel már úgymint alaposan terheltevé, ügyletkötő szabadságukban lehetőleg ne akadályoztassanak.

Dr. Antalffy Zsíros Aladár.

A közjegyző felvilágosítási kötelezettsége. A hagyaték-tárgyalási jegyzőkönyvben az öröklagyó özvegye olyan kijelentést tett, hogy a hagyatéki vagyonból az ingatlanok ági eredetűek és csak az ingók szerzeményiek, miért is hitvestársi öröklési igényét csak ez utóbbiakra kívánja érvényesíteni. Utóbb hitvestársi öröklési igényét az ingatlanokra nézve is érvényesíti és a perben ezen

ingatlanok szerzeményi eredetét kívánja bizonyítani. A Tábla elutasította a keresetet, mert a felperes a hagyatéktárgyalási jegyzőkönyvben erről a jogáról lemondott. A Kuria megváltoztatja az ítéletet a következő indokolással:

„A hagyatéktárgyalási jegyzőkönyvben nincs nyoma annak sem, hogy a kérdéses vagyontulék eredete s ez alapon jogi minősége tisztázott volna és hogy a kir. közjegyző, akinek az kötelessége, — a feleket felvilágosította volna azokról az adatokról, amelyek az örökösödési nyilatkozatok megtételénél befolyással lehetnek, sőt abból a körülményből, hogy a jegyzőkönyvbe a felperesnek az a nyilatkozata vétetett be, hogy az összes hagyatéki ingatlanok öröklött ági jellegűek, kétségtelenül az állapítható meg, hogy a kir. közjegyző azt a kérdést, hogy az ingatlanok hogy kerültek az örökösök tulajdonába, kellően nem tisztázta.

Ezekből nyilvánvaló, hogy a felperes, aki egyébként öröklési igényét érvényesítette, a kérdéses ingatlanjuttalékokra vonatkozó elismerését abban a tudatban tette, hogy azok anyai ági eredetűek és hogy erre vonatkozó tévedése annak folytán állott elő, hogy a hagyatéki tárgyaláson a vagyon eredetének kérdése nem tisztázott.

Ily körülmények közt a felperes nyilatkozata hatályos jogelismerésnek nem lévén tekinthető, a felperes nem zárható el attól, hogy a hagyatékra őt a törvény szerint megillető igényét érvényesíthesse. C. I. 8187—1927. Pap. 1929. X. 31.“

Ez az eléggé különös birói határozat nem tartalmaz mást, minthogy a közjegyző a tárgyalás egész menetét a legapróbb részletességgel köteles volna jegyzőkönyvbe foglalni. Ha ugyanis a jegyzőkönyvben az benne foglaltatik, hogy az özvegy az ingatlanok ági minőségét elismerte, nem képzelhető el, hogy a közjegyző az ági minőség s annak jogkövetkezményei felől a felet felvilágosította volna, mivel ilyen speciális jogi vonatkozású kérdésben megfelelő felvilágosítás nélkül nyilatkozatot felvenni nem is lehet. Tehát éppen az ellenkezője áll annak, amit a Curia megállapít, vagyis hogy a nyilatkozat jegyzőkönyvbe vétele okszerűen feltételezi a megelőző felvilágosítást. Ez a legfelsőbb birói határozat újabb bizonyítéka a bíróság részéről a közjegyzőkkel szemben következetesen tanúsított és indokolatlan animozitásnak, amely a fél nyilatkozata indító okainak vizsgálata nélkül a jogvita megfelelő eldöntése érdekében közjegyzői mulasztást szupponál. Sajnos,

ennek a határozatnak tanulsága csak az lehet, hogy a tárgyalási jegyzőkönyvnek a tárgyalás apró részleteit s így különösen a kioktatások megtörténtét is fel kell ölelnie.

Közjegyzői díjak behajtása. A Közlöny múlt évi október havában megjelent számában megemlékeztünk a kiskunhalasi tkvi hatóság egy végzéséről, amely a hagyatéki tárgyalási díjakra vonatkozóan hozott kielégítési végrehajtást rendelő végzés foganatosítását feljegyzés nélkül megtagadta azért, mivel a hagyatéki ingatlanokat az örökösök időközben eladták. A közjegyző felfolyomódása következtében a kalocsai törvényszék Tkf. 2643/1929. számú végzésével a tkvi hatóság végzését megváltoztatta s azt a költségek erejéig a jelzálogjog bekebelezésére utasította. A végzés indoklása a következő:

A 60.600/1926. I. M. sz. rendelet 29. §-ának 2. bekezdése értelmében a hagyatéki bíróság a kir. közjegyző ki nem fizetett díj és költségkövetelésnek biztosítását a kir. közjegyzőnek a hagyatékátadó vagy perreutasító végzés keltétől számított két éven belül előterjesztett kérelmére akkor is elrendelheti, ha az ingatlan az örökösök közvetlen jogutódjáról harmadik személyre szállt át. Hogy a közjegyző milyen formában kéri a hagyatéki bíróságtól a ki nem fizetett díjainak biztosítását és a hagyatéki bíróság egyszerű végzés, vagy kielégítési végrehajtást rendelő végzés formájában rendeli el a biztosítást, az nem lehet befolyással a közjegyzőnek arra a rendelet által biztosított jogára, hogy követelését telekkönyvileg is biztosíthassa. A közjegyző nem tarthatja nyilván nap-nap után a telekkönyvi állapotot, hogy nem került-e esetleg harmadik személy nevére az ingatlan, hanem jogosan kérhet végrehajtást az örökösök ellen a hagyatéki ingatlanokra is és ha időközben változás állott be, a telekkönyvi hatóság a hagyatéki bíróság megkeresését nem utasíthatja el abból az indokból, hogy a végrehajtást rendelő végzés alapján a harmadik személy ellen végrehajtási zálogjog be nem kebelezhető, mert az idézett rendelet harmadik személy ellen csak egyszerű zálogjogi biztosítást enged. A rendelet intenciója az, hogy a közjegyző hagyatéki tárgyalási díja biztosíttassék. Ha tehát az örökösök ellen végrehajtás van elrendelve és a hagyatéki bíróság a telekkönyvi hatóságot a díj biztosítása iránt megkeresi, akkor a végrehajtási jelzálogjog az örökösök ellen bekebelezendő, de ha az ingatlan időközben har-

madik személy nevére került, akkor a közjegyzői díj jelzálogilag biztosítandó.

Ugyanis az ilyen telekkönyvi biztosítás alapján az illető ingatlanból kielégítést szerezni csak úgy lehet, ha a közjegyző kimutatja, hogy díját és költségét az ennek fizetésére kötelezettek-től végrehajtás útján nem sikerült behajtani. Vagyis az örökösök ellen vezetett végrehajtás eredménytelensége után a harmadik személy ellen is kérhet végrehajtást.

A kifejtettek alapján az elsőbíróság végzését a rendelkező rész szerint meg kellett változtatni.

Ingatlan árverési esetek Az 1908. évi 61. t.-c. 21. §-a a Vht. (1881. 60. t.-c.) 147. §-át akként egészítette ki, hogy nem kötelesek az ingatlan árverés esetén bánatpénzt letenni az adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított, Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek a javukra zálogjoggal terhelt ingatlan árverezésénél.

E rendelkezésre hivatkozva megjelenik az egyik ingatlan-árverésen egy budapesti pénzügyintézet jogtanácsosa s bejelenti, hogy intézete nevében bánatpénz letétele nélkül árverelni óhajt.

Miután az árverésen a telekkönyvi betét rendelkezésre nem állott, felhívtam mindenekelőtt annak igazolására, hogy az intézet javára jelzálogjog van-e bekebelezve s hogy az intézet záloglevelek kibocsátására jogosított-e? Mindkettőt a bejegyzési bizonyítvánnyal ellátott törlesztéses jelzálogkölcson kötvénnyel igazolta.

Ezután felhívtam, hogy megbizotti minőségét igazolja, mire hivatkozott arra, hogy a Vht. 174. §-a alapján meghatalmazását 8 napon belül be fogja csatolni. Erre figyelmeztettem, hogy a jelen esetben a meghatalmazási viszonyt és pedig aláírására nézve hiteles alakban már most kell igazolnia, mert a kedvezményezett intézetek nevében csak azok alakszerűen igazolt törvényes képviselői jogosítottak bánatpénz nélkül árverezni. Miután az intézet ügyésze az intézetnek általam ismert jelenlevő két igazgatósági tagja által kiállított meghatalmazása által igazolta a képviselői minőségét s maga az ügyész is az intézet igazgatósági tagja volt, őt bánatpénz letétele nélkül jogszerűen árverezőnek tekintettem.

Az intézet ügyésze eljárásom helyességét kétségbe vonta, mire álláspontom a következőkkel támasztottam alá:

Normális esetben az árverelő leteszi a bánatpénzt s amikor legmagasabb ajánlatával a további árverés befejezteteli, kiegészíti bánat-

pénzét a megállapított százalék szerinti összegre. Miután ekként kellő biztosítékot szolgáltatott ajánlata komolysága felől, akár igazolta a meghatalmazotti viszonyt, akár nem, a letett bánatpénz elvesztése fogja őt a bejelentés valótlansága esetén megbüntetni s az érdekelteket a nemteljesítésből származó káruk tekintetében kárpótolni. Ezért nincs szükség arra, hogy az árverési vevő személyazonossága igazoltassék s ezért ad a törvény módot arra, hogy a meghatalmazási viszony utóbb igazolható legyen. Kérdem azonban, mi lesz akkor, ha a bánatpénz nélkül árverelő meghatalmazott ezen minőségét az érdekelt intézet megtagadja, vagy ha szándékos misztifikációról van szó. Ki ellen forduljon a kárt szenvedett érdekelt. Az árverelő esetleg fel sem található, esetleg teljesen vagyontalan: maga az intézet semmi címen sem vonható felelősségre. Pedig az árverésen vevőként fellépő álmeghatalmazott más komoly reflektánst szorított ki, aki vételiigéretét esetleg nem hajlandó egy újabb árverésen megismételni s a novella 25. §-ának 3. bekezdése sem lesz már alkalmazható, eltekintve attól, hogy az árverés megtartásának költségeivel sem terhelhető meg jogszerűen a végrehajtást szenvedett.

Nem hagy fenn kétséget, hogy itt különbséget kell tennünk meghatalmazott és képviselő között. A bánatpénz nélküli árveréshez az intézet ezirányú kérelme szükséges, a kérelmet pedig csak az intézet maga terjesztheti elő. Jogszerűen vizsgálható tehát, hogy a kérelmet az intézet maga terjesztette-e elő s illetve, hogy ezzel valakit megbizott-e?

Megkövetelhető, hogy a meghatalmazott a bejelentés megtételére való meghatalmazását alakszerűleg kifogástalan okirattal igazolja. Önmagában az intézet által cégszerűen kiállított igazoló irat nem elegendő, mert az nem közhitelű s a bírói kiküldött annak valódiságát elismerni nem köteles, legfeljebb akkor, ha a cégjegyzék kivonattal a képviselői minőség, a cimpéldánnyal a cégszerű aláírás igazoltatik, vagy ha a kiküldött minderről személyes tudomással bír.

Miután a jelzáloglevelet kibocsátó intézetek oly követeléseik jelzálogjogi bekebelezése esetén is jogosultak bánatpénz nélkül árverelni, amelyek nem záloglevél biztosítékául szolgálnak, hanem csupán közönséges zálogjogi követelések, úgy ez esetben az intézettől megkövetelhető, hogy a záloglevél kibocsátási jogosultságát is igazolja. Leghelyesebb volna, ha esetenként a bánatpénz nélküli

árverezésre jogosított intézetek névsorát maga a telekkönyvi hatóság állapítaná meg a telekkönyvi betét tartalmából s az ilyen intézetet az árverési hirdetményben megjelölné.

*

Ehhez hasonló eset volt a következő: Egy külföldi cég megbízott egy budapesti ügyvédet, hogy utóajánlatot tegyen cége nevében. Az utóajánlati árverésen megjelent az ügyvéd s az utóajánlatot tevő cég nevében árverelni akart.

Sehogy sem akarta megérteni, hogy külön és pedig közhitelű meghatalmazás nélkül nincs jogosítva bánatpénz letétele nélkül megbízója nevében árverelni, mert bánatpénz letétele nélkül csak maga az utóajánlatot tevő személyesen vagy magát igazolt meghatalmazottja útján árverelhet. A letett összeg felett csak az utóajánlatot tevő rendelkezhet, más azt úgy bocsájthatja csak a hatóság rendelkezésére ígérete komolysága jeléül, hogy ha az afeletti rendelkezésre tényleg jogosított és ha ez a jogosítottság minden kétséget kizáróan a kiküldött által megállapítható. Ellenkező esetben ugyanis nincs a hatóságnak, mint a fentebbi esetben is — semmi remédiuma az árverelővel szemben, ha az állított megbízást a megbízó megtagadná.

A fenti két kérdés egyikére sem találtam bírói döntést, miután pedig a Vht. törvény e tekintetben nem intézkedik s a Vht. 174. §-a általában megengedi, hogy bárki más nevében árverelhessen s feltételül csupán azt köti ki, hogy a meghatalmazási viszony 8 nap alatt igazoltassék, a 179. §. e. pontja szerint pedig az árverés megsemmisítését vonja maga után, ha a kiküldött valakit bánatpénz letétele nélkül enged árverelni, bizony meggondolandó hogy adott esetben mily álláspontot foglaljon el e kérdésben a kiküldött, nehogy az árverés költségei és a kártérítés az ő nyakába szakadjanak. Bár szerény nézetem szerint elfoglalt álláspontom minden tekintetben helytálló, mégis törvényes szabály vagy bírói döntés alapján kialakult gyakorlat nélkül az állásfoglalás legalább is nyugtalanító.

*

Nem lesz talán érdektelen az ingatlanárveréseknél itt-ott követett gyakorlattal szemben reámutatnom arra, hogy a zárhatáridő letelte után a legmagasabb ajánlatot nem kell újra árverés alá bocsátani — kikiáltatni, hanem azon megállapítással, hogy a zárhatáridő alatt újabb ajánlat nem tétel, — a legmagasabb

ajánlatot tevőt az árverés alá bocsátott ingatlan árverési vevőjeként kell kijelenteni.

A Vht. 170. §-a szerint „a zárhatáridő *eltelte* után, ha időközben magasabb ígérlet nem tétel, az ingatlan a legtöbbet ígérő által megvettnek jelentetik ki.“ A zárhatáridőt a kiküldött az árverés „berekasztására“ tűzi ki, „a zárhatáridő *elteltéig*“ bárki tehát újabb ígérletet, sőt bánatpénzt is letehet, de a zárhatáridő után, ha időközben, vagyis a zárhatáridő tartama alatt magasabb ígérlet nem tétel, úgy az ingatlan a legtöbbet ígérő által megvettnek jelentendő ki. Az ígérlet háromszori kikiáltását az ingóárverésnél írja elő a törvény 107. §-ában, ahol azonban a dolog természeténél fogva zárhatáridő kitűzésének helye nincs.

Ezt állapítja meg Imling is a „Végrehajtási törvény magyarázata“ című könyve 384. oldalán.

Helyénvalónak tartom azonban az árverelőket figyelmeztetni arra, hogy ígéreteiket a zárhatáridő alatt tegyék meg, mert annak letelte után újabb ígérlet megtételének helye nincs.

Antalffy Zsiros Aladár dr.

Hagyaték illetékmentessége. Dr. Kepes János kartársunk az ő általa kiadott Közjegyzői díjszabásra vonatkozó következő helyesbítés közzétételére kért fel bennünket:

A Közjegyzői Díjszabás II. kiadásának 87-ik oldalán a hagyatékok illetékmentességéről szóló 6.-ik pont akként helyesbitendő, hogy az ott tévesen jelzett 40 pengő helyett, mint értékhatár 232 pengő veendő. A hősi halált halt katonák hagyatékaira vonatkozó kedvezményeknél pedig a helyesbítés akként viendő keresztül, hogy illetékmentesek ezen hagyatékok 20.000 pengőig. 20.000 P-től 50.000 P-ig az öröklési és ingatlan-vagyonátruházási illeték $\frac{1}{4}$ -e, végül ha a hagyaték tiszta értéke 50.000 pengőnél több, de 100.000 pengőt meg nem halad, akkor fenti illetékeknek csak fele fizetendő.

Ezen helyesbitések megfelelnek elsőrangú szaklapunk, az Illetékügyi Közlöny 1930. évi 2.-ik számának 10.-ik oldalán foglalt fejtegetések álláspontjának, továbbá a Klug-Sárfy-féle Magyar Illetékjog 16.-ik oldalán foglaltaknak, melyek az 1924. évi 5002. számú Pmr. 2. §. és az 1926. évi 163.600 Pmr. 73. §-a rendelkezésein alapulnak.

Kihirdetett törvények. Az 1930. évi I. t.-c. a Törökországgal Budapesten 1929. évi január hó 5. napján kötött semlegességi, békéltető eljárási és választott bírósági szerződés becikkelyezéséről.

az 1930. évi II. t.-c. a katonai büntetőtörvénykönyvről;

az 1930. évi III/t.-c. a katonai büntetőtörvénykönyv életbeléptetéséről és a közönséges büntetőtörvények egyes rendelkezéseinek ezzel kapcsolatos módosításáról és kiegészítéséről;

az 1930. évi IV. t.-c. a kir. közjegyzők és közjegyzőjelöltek nyugdíjintézetéről;

az 1930. évi V. t.-c. a korlátolt felelősségű társaságról és a csendes társaságról;

az 1930. évi VI. t.-c. a természettudományok fejlesztése érdekében teendő intézkedésekről;

az 1930. évi VII. t.-c. az elemi népiskolai beiratási díjak újabb szabályozásáról és felhasználásáról;

az 1930. évi VIII. t.-c. az ország Szent Koronája egyik őreinek megválasztásáról.

Rendeletek. 41/1930. B. M. sz. A közigazgatás rendezéséről szóló 1929. évi XXX. törvénycikk jogorvoslati rendelkezéseinek életbeléptetése és végrehajtása. (B. K. 21.)

41/1930. B. M. sz. A közigazgatás rendezéséről szóló 1929. évi XXX. t.-c. hatósági fokozatokra vonatkozó és néhány eljárási szabályt megállapító rendelkezésének életbeléptetése és végrehajtása. (B. K. 21.)

43/1930. B. M. sz. A közigazgatás rendezéséről szóló 1929. évi XXX. t.-c. fegyelmi rendelkezéseinek életbeléptetése és végrehajtása. (B. K. 21.)

A kir. bírósági tolmácsok névsora:

A tolmács neve és állása	A tolmács lakása	A nyelv, amelyre a kinevezés szól
Lukin Sándor polgári iskolai tanár	Baja, Zombor-u. 6.	Horvát, szerb
Dr. Kerényi Miklós kir. közjegyzőhelyettes	Bácsalmás	Német
Dr. Herczog Henrik	Békéscsaba	Német, tót
Dr. Alexics György ny. keleti keresked. akad. tanár	Budapest, V., Alkotmány-u. 21.	Román
Bálint Mihály Marcell, tanár	Budapest, I., Szendy-u. 14.	Angol
Dr. Balkay Dezső, ügyvéd	Budapest, VIII., Baross-u. 88	Német, tót, cseh
Bédek Zoltán hírlapíró, külügyi miniszteri sajtóelőadó	Budapest, V., Akadémia-u. 7 III., em. 3.	Német
Breyer Jenő, a magyar-bulgár keresk. és mezőg. kamara igazgatója	Budapest, VIII., József-körút 27.	Bulgár
Dr. Büchler Zsigmond ügyvéd	Budapest, I., Alagut-u. 4.	Horvát, szerb
Csillaghy Miklós, banktisztviselő	Budapest, V., Pannonia-u. 4/c.	Tót, cseh
Dr. Dávid Miksa, ügyvéd	Budapest, Horn Ede-u. 13. II. 13.	Német, francia
Dr. Degel Sándor, ügyvéd	Budapest, IV., Veres Pálné-u. 16. III. 12.	Német, angol
Delmár Jakab, magánhivatalnok	Budapest, V., Wurm-u. 3.	Angol, francia, lengyel, német, olasz, spanyol
Döbrentei Károly ny. ezr.	Budapest, IX., Remete-u. 32 fsz. 3.	Német, angol, francia
Dr. Elek Mór, ügyvéd	Bpest, V., Alkotmány-u. 12.	Német
Dr. Fischer Arthur, ügyvéd	Bpest, V., Alkotmány-u. 21.	Horvát, szerb
Dr. Geöcze Bertalan, ügyv.	Budapest, V., Báthory-u. 19.	Német, francia, orosz
Dr. Gráber Károly, ügyvéd	Budapest, V., Klotild-u. 22.	Német
Hollerung Károly, áll. felsőkeresk. isk. tanár	Budapest, X., Pongrácz-ut 17. G. 5 19.	Spanyol
Dr. Horváth Kornél belügyi miniszteri o. tanácsos	Budapest, I., Királyhágó-u. 2. I. 2.	Német
Kemény Hugó, a Western Union távirati vál. képviselője	Budapest, V., Falk Miksa-u. 24.	Angol
Dr. Lamberg Pál, a Magyar Ruggyantaárugyár főtisztviselője	Budapest, I., Ferry Oszkár-u. 23. fsz. 4.	Német, angol, francia
Lehotzky György ny. m. kir. főerdőtanácsos	Budapest, VII., Dohány-u. 16—18. III. 30.	Horvát, szerb
Dr. Lénárt Albert, ügyvéd	Bpest, VI., Andrássy-ut 10.	Angol, német
Dr. Márffy Oszkár c. középisk. igazg. reálgimn. tanár	Budapest, II., Margit-körút 26. II. 1.	Olasz
Dr. Marsik Andor, ügyvéd	Budapest, III., Ujlaki-rakpart 44. T. 163—78.	Német, olasz

A tolmács neve és állása	A tolmács lakása	A nyelv, amelyre a kinevezés szól
Ilj. Metzger Nándor nyelv-tanár	Budapest, V., Alkotmány-u. 21.	Angol
Dr. Nagyiványi Zoltán ügyvéd	Budapest, IV., Veres Pálné-utca 16. II. 5.	Német, francia, angol, cseh
Dr. Neményi Bertalan ügyvéd	Budapest, VII., Kertész-u. 42-44.	Angol, francia
Dr. Osztern Lipót ügyvéd	Budapest, IX., Vámház-krt 5. sz.	Héber, zsidó, jargon német
Otrok Mihály ny. áll. középisk. igazgató	Budapest, V., Alkotmány-u. 16., fszt. 29.	Német, francia, román
Dr. Payor Rezső kir. tanácsos, m. kir. udvari tanácsos, ügyvéd	Budapest, II., Margit-krt 9.	Német
Dr. Picker Ernő, ügyvéd	Budapest, IV., Egyetem-tér 5. IV. 20.	Német, angol
Dr. Polyák László, min. tanácsos	Budapest, I., Vár. Honv. min.	Horvát, szerb
Dr. Reiszky Károly, ügyvéd	Bpest, VIII., Rákóczi-ut 19.	Olasz
Rényi Artur okl. gépészmérnök	Budapest, IV., Ferenc József-rakpart 27. IV. 21.	Angol
Dr. Sebestyén Pál külügyminiszteri titkár	Budapest, I., Tárnok-u. 2. III. 1.	Olasz
Stilla József belügyminiszteri fordító	Bpest, d. e. Belügyminiszt. fordító-osztály, d. u IX., Mester-utca 21. I. 12.	Cseh, tót
Szabó Samu ny. tengerészeti akadémiai igazgató	Budapest, X., Villám-utca 29. I. 1.	Olasz
Szobotha Dezső, m. kir. postafőtiszt	Budapest, V., Alkotmány-u. 21.	Tót
Dr. Stripszky Híador, nyug. min tanácsos	Budapest, I., Lógody-u. 5. I. 12	Orosz, lengyel
Dr. Tamás Károly, tanár	Budapest, I., Budafoki-ut 35. II. em. 2.	Latin
Dr. Telescu György, ny. miniszteri s titkár	Budapest, VIII., Práter-u. 22. I. 3	Román
Tolnay Tivadar ny. bankigazgató	Budapest, iroda: V., Alkotmány-u. 21. V., Mária Valéria-u. 10.	Német, francia, olasz
Dr. Vass Gyula, ügyvéd	Budapest, VII., Erzsébet-körut 24	Román
Dr. Vecseklőy József	Budapest, V., Igazságügy-miniszterium Tel.: A. 128-25.	Német
Dr. Veress Endre ny. külügyminiszteri o. tanácsos	Budapest, II., Hunfalvy-u. 4.	Román
Volkó Gusztáv Vladimír	Budapest, VII., Erzsébet-körut 24.	Cseh-tót
Zombory István, a szfőv. Széchenyi-fürdő igazg.	Budapest, Városliget, régi Artézi-fürdő.	Spanyol
Popovics Gyula, gazdálkodó	Debrecen, Magos György-tér 16.	Román
Dr. Szücs Andor, ügyvéd	Debrecen, Szt. Anna-u. 6.	Német

A tolmács neve és állása	A tolmács lakása	A nyelv, amelyre a kinevezés szól
Dr. Tuster Ignác, keresk. isk. tanár	Debrecen, Kereskedelmi iskola	Szerb, horvát
Wollay Ferenc, polg. isk. tanár	Debrecen, Csapó-u. 63.	Tót
Dr. Brünnauer Bálint, ügyv.	Eger, Szent János-utca 8.	Német
Dr. Fuchs József, ügyvéd	Gyöngyös	Német
Dr. György Károly, ügyvéd	Győr	Német
Dr. Ürmösy Károly	Gyula	Román
Dr. Stejskál Ottó, ügyvéd	Kecskemét, V., Rákóczi-út 5.	Német
Dr. Kopfstein Lipót, ügyv.	Köszeg	Német
Dr. Kaufmann József, ügyv.	Mohács	Német
Kollay Lajos, magánhivatalnok	Nagykanizsa	Horvát
Dr. Rosenberg Mór, ügyv.	Nagykanizsa	Német
Dr. Mikecz Ödön, ügyvéd	Nyiregyháza	Német
Horváth István v. máv. tanító	Pécs, Ferenciek-utca 8.	Horvát, szerb
Dr. Papp Sándor, ügyvéd	Pécs, Arany János-u. 1.	Német
Dr. Glück Sándor	Sátoraljaujhely	Német
Dr. Brunner Emil, ügyvéd	Sopron	Német
Dr. Dallos Sándor, ügyvéd	Szeged, Gyertyános utca 3.	Német
Eremitás László, (Vlajkó)	Szeged, Teleki-utca 13.	Szerb
Egner Sándor, leánygimn. tanár	Szeged, Erzsébet-rakparti leányiskola	Német
Kardos István, iskolaigazg.	Szeged, Bocskay-utca 4.	Román
Dr. Spányi Leó, ügyvéd	Szekszárd	Német
Dr. Weidlich Lajos, ügyvéd	Szentgotthárd	Német
Dr. Heumann József, ügyv.	Székesfehérvár	Német
Dr. Berkes Móric, ügyvéd	Szigetvár	Német
Dr. Hollós Dávid, ügyvéd	Szolnok, Gróf Apponyi Albert-utca 12.	Német
Dr. Viola Ödön, ügyvéd	Szombathely	Német
Kellner Jakab, ügyvéd	Tata	Német
Dr. Rosenthal Sándor, ügyv.	Veszprém	Német
Dr. Spitzer Mór, ügyvéd	Veszprém	Német
Boschán Gyula, ügyvéd	Zalaegerszeg, Kossuth Lajos-utca 63.	Német

J U D I C A T U R A.

5. Szolgalmi házastársak ingatlanára. A szolgalmi jog engedélyezését tárgyazó megegyezés érvényességét a 4420—1918. M. E. sz. rendelet nem köti az írásba foglalás formájához. A felebbezési bíróságnak ezzel ellenkező jogi álláspontja téves. Az adott esetben azonban az érvénytelenség fentáll annak folytán, hogy az iratokból kitűnőleg a II. rendű felperes — a feleség — a szolgalmi jog engedélyezésére az 1886. évi VII. t.-c. 23. §. b) pontja értelmében közjegyzői meghatalmazást nem adott a férjének, az I. rendű felperesnek, ennek hiányában pedig az I. rendű felperes által eszközöltnek vitatott szolgalmi jog engedélyezés, mint az előzőleg tehermentesen tulajdonul már megszerzett ingatlan megterhelése, a II. rendű felperessel szemben nem érvényes.

Ebből folyóan az I. rendű felperessel szemben sem hatályos ez az engedélyezés, mert az osztatlanul birt közös tulajdonra csak valamennyi tulajdonos hozzájárulásával lehet szolgalmi jogot szerezni. (C. V. 1106—1929.)

6. Késedelmi kártérítés. A felperesek felülvizsgálati kérelme következtében az a kérdés volt eldöntendő, hogy a fellebbezési bíróságnak a megítélt tőke kamataira vonatkozó ítéleti rendelkezése helytálló-e?

A felperesek által igényelt havi $1\frac{1}{2}\%$ -os kárkamatok tekintetében a felebbezési bíróság az évi 9% -os kárkamatot meghaladó kártérítést azért nem találta megítélhetőnek, mert a pénz értékének állandósulása folytán a felperesek megítélt tőkekövetelése ma is ugyanolyan értékű, mint amilyen értéket az a lejáratkor képviselt, minélfogva alkalmazást nyer az 1923:XXXIX. t.-c. 3. §-ában foglalt az a rendelkezés, hogy ilyen esetben a késedellel járó mérsékeltebb kártérítés egészen a törvényes késedelmi kamat mértékéig leszállítandó és így törvényes alapon nyugvónak látta az elsőbíróságnak a késedelmi kamatot megfelelő mértékben: évi 9% -ban megállapító ítéleti döntését.

Felpereseknek a felebbezési bíróság e döntését támadó felülvizsgálati panasza alapos.

Eltekintve attól, hogy az 1923:XXXIX. t.-c. 3. §-a a jelen esetben már abból az okból sem nyerhet alkalmazást, mert ezúttal a követelés valorizálásáról szó sincsen, — a fellebbezési bíróság

döntése a m. kir. Curia jogegységi tanácsának 33. számú polgári döntvényébe is ütközik, amelynek értelmében az 1923:XXXIX. t.-c. 2. §-ának első bekezdése szerint járó kártérítést olyan pénztartozás után is meg lehet állapítani, amelynek keletkezése óta a pénz értéke számbavehetően már nem csökkent.

Ezenkívül a felebbezési bíróság ítéleti döntése annyiban is jogszabályt sért, hogy a 35. számú jogegységi polgári döntvény a tényleges gazdasági viszonyoknak egyébként megfelelő, de a 8% -os kamatot meghaladó kamat birói megítélését csupán a lejáratig terjedő időre gátolja. A lejárat utáni időre, az adós fizetési késedelmének beállta esetén nincs törvényes akadálya annak, hogy a felek a tényleges gazdasági viszonyoknak megfelelő, az 1923:XXXIX. t.-c. 2. §-ának 1. bekezdésében meghatározott kártérítés mérvét meg nem haladó kamatlábat már előre is szerződésileg megállapíthassák. (Curia: P. V. 8545/929).

7. Kiváltságos végrendelet. A fellebbezési bíróság meg nem támadott megállapítása szerint N. községben az 1918. év október havában a község lakosai közt nagy rémületet keltő spanyoljárvány uralkodott, amelynek következtében a községnek mintegy 3728 lakosa közül ugyanebben a hónapban 35-en (a lakosságnak közel 1% -a) haltak meg.

Ehhez hozzávéve az elsőbíróságnak szintén meg nem támadott azt a megállapítását is, hogy a helyettes községi orvosnál a községben való egy-egy megjelenése alkalmával orvosi segélyért 50, sőt több család is jelentkezett, — valamint hozzávéve a község plébánosának nyilatkozatában tanúsított azt a körülményt, hogy a plébános naponként 15—20 életveszélyes betegnél is járt lelki vigasz nyújtása végett: nyilvánvaló, hogy N. községben az 1918. év október havában a köztudomás szerint ragályos spanyolbetegség (influenza) életveszélyes alakban, járványszerűleg, oly mértékben lépett fel és uralkodott, hogy az a végrendeleti tanuknak a törvény által rendszerint megkívánt számba való megszerzését megnehezítette.

Az 1876. XVI. t.-c. 27. §-ában meghatározott az az eset tehát, amelyben kiváltságos végrendeletet lehet tenni, a nevezett községben a jelzett időben fennforgott.

Ennek a helyzetnek a fennforgása szempontjából ugyanis nincs jelentősége sem annak, hogy az orvosi tudomány álláspontja szerint a spanyolbetegség terjedésének megállása nem kívánja

meg az emberek érintkezésének oly mértékben való korlátozását, hogy emiatt többen egy helyen és egyidőben életveszedelem nélkül össze ne jöhetnének, — valamint nincs jelentősége annak sem, hogy a közigazgatási hatóság a betegség terjedésének megakadályozására óvintézkedéseket nem tesz, mint ahogy a tárgyalt esetben sem tett,

mert, amennyiben a ragályos és életveszedelmes betegség járványszerű fellépése egyáltalán megállapítható, az érintkezés veszélyes volta s az attól való tartózkodás szükségessége tekintetében egyedül a lakosság közfelfogása az irányadó, az pedig, hogy N. község lakossága az érintkezést veszélyesnek s az attól való tartózkodást szükségesnek tartotta, kétségtelen abból, hogy a járvány a községben nagy rémületet keltett.

Mindezeknél fogva örökhagyónak N. községben az 1918. évi október hó 18. napján alkotott írásbeli magánvégrendeletét, amelynek alkotásában három kifogástalan tanu vett részt és amely ebben az alakjában az 1876: XVI. t.-c. 30. §-ában előírt követelményeknek megfelel, érvényes kiváltságos végrendeletnek kell tekinteni.

Az, hogy az örökhagyó akarata is kiváltságos végrendelet alkotására irányult-e, vagy nem, nem döntő, mert ezt a törvény a kiváltságos végrendelet alkotásához nem kívánja meg.

Tévedett ezek szerint a fellebbezési bíróság, amikor az örökhagyónak végrendeletét érvénytelennek nyilvánította. (C., — P. I 6191/1927.)

133. Nyugalmazott kir. ítélőtáblai bíró $3\frac{1}{2}$ évi helyettesi gyakorlattal, melyből 8 hónapot, mint hivatalból kirendelt helyettes töltött el, állást keres. Cim: Török János ny. kir. ítélőtáblai bíró Debrecen, Batthyány-utca 16.

134. Közjegyzőhelyettes hat évi gyakorlattal, németnyelvi jogosítvánnyal, igen jó bizonyítványokkal alkalmazást keres. Címe: Horváth Jenő dr. Budapest, II., Zsigmond-utca 7. I. em. 8.

135. Segédi állást keres 12 évi praxissal, tökéletes magyar s német nyelvtudással, hagyatéki és telekkönyvi ügyekben önálló munkaerő. Szerényi Fülöp, Budapest, VII., Csengeri-utca 6. II. 3.

136. Állást keres perfekt magyar-német gépirónő, 38 éves róm. katolikus egy gyermekes özvegy úriasszony, ki magántisztviselőként 12 évi szolgálattal bír. Özv. Löwenberger Frigyesné szül. Zsolnai Irma Budapest VI., Hunyadi-tér 11. szám, I. 15.